

Inatsisartut
Familie- og Sundhedsudvalget
suuma@ina.alla.gl

09-06-2026
Sags nr. 2026 - 10010
Akt. id. 26565099

Postboks 970
3900 Nuuk
Tlf. (+299) 34 50 00
Fax (+299) 34 63 64
E-mail: isn@nanoq.gl
www.naalakkersuisut.gl

Svar på udvalgets spørgsmål til FM2026/147 – orienteringsmøde 8. juni 2026

Familie- og Sundhedsudvalget har indkaldt Naalakkersuisoq for Sociale Anliggender, Arbejdsmarked, Familier og Indenrigsanliggender til et orienteringsmøde mandag den 8. juni 2026 kl. 14.30 Emnet er pkt. FM2026/147 vedr. barselsdagpenge og selvstændige erhvervsdrivende.

Udvalget har stillet skriftlige spørgsmål til Naalakkersuisoq vedr. behandling af pkt. FM2026/147. Naalakkersuisoq har besvaret spørgsmålene nedenfor. Spørgsmålene er markeret med fed, efterfulgt af en besvarelse.

Af hensyn til at styrke den videre forståelse af besvarelsene, gør Naalakkersuisut opmærksom på, at der er to overordnede ordninger som giver ret til dagpenge eller løn under barsel.

- Barselsdagpenge er en offentlig ydelse som udbetales af det offentlige og er finansieret af Selvstyret.
- Barselsfonden understøtter det private arbejdsmarked og finansieres via arbejdsmarkedsafgiften (AMA). Fondens formål er at udligne arbejdsgivernes udgifter til løn under orlov.

- 1. Der oplyses i svaret på §37-spørgsmål nr. 226-2025, at der er omkring 10 enkeltmandsvirksomheder som har søgt om lønrefusion fra Barselsfonden. Hvad er begrundelsen for at der kun er 10 ansøgninger?**

Der foreligger ikke nærmere data eller yderligere begrundelse for antallet af ansøgninger. Barselsfonden har ikke systematisk registreret, hvor mange enkeltmandsvirksomheder der har søgt om eller modtaget refusion. Det oplyste antal i besvarelsen af §37-spørgsmål nr. 226-2025, skal derfor forstås som et estimat og ikke som en fuldstændig opgørelse. Antallet skal formentlig ses i sammenhæng med de regler, der er for enkeltmandsvirksomheder, som uddybes under spørgsmål 2 og 3.

- 2. Kan Naalakkersuisut forklare reguleringen af Barselsfonden, dens anvendelsesområde og hvorfor den forhindrer enkeltmandsvirksomheder i at benytte barselsfonden?**

Barselsfonden for det private arbejdsmarked er reguleret i kapitel 3 i Inatsisartutlov nr. 5 af 19. november 2020 om orlov i forbindelse med graviditet, fødsel og adoption. Reglerne i dette kapitel finder anvendelse for enhver privat arbejdsgiver, der har pligt til at betale arbejdsmarkedsafgift efter bestemmelserne i Landstingslov om arbejdsmarkedsafgift.

Fondens formål er at udligne arbejdsgivernes udgifter til løn under orlov og sikre bedre ligestilling på arbejdsmarkedet. Det er en solidarisk omfordelingsordning, som sikrer, at arbejdstagere på det private arbejdsmarked undgår nedgang i deres indkomstgrundlag under barsel.

Fonden er obligatorisk for alle private arbejdsgivere, der er forpligtet til at betale arbejdsmarkedsafgift (AMA). Barselsfonden refunderer arbejdsgivere for lønudgifter til ansatte på orlov. Fonden refunderer 80 % af sædvanlig løn inden for minimums- og maksimumssats.

Barselsfonden kan benyttes af de private arbejdsgivere, der er omfattet af ordningen, og som har lønudgifter til ansatte under orlov.

Der er to overordnede barrierer for enkeltmandsvirksomheder i benyttelse af fonden:

- i. **Ordningens afgrænsning forudsætter lønsum og lønudgifter til ansatte:** Barselsfonden er indrettet som en arbejdsgiverrefusionsordning. Refusionen knytter sig til arbejdsgiverens lønudgifter til ansatte under orlov. Reglen sikrer, at arbejdstagere på det private arbejdsmarked kan bibeholde en del af deres indkomstgrundlag under barsel.

En enkeltmandsvirksomhed uden ansatte udbetaler ikke lønsum til andre. Enkeltmandsvirksomheden har dermed ikke lønudgifter til ansatte, som kan danne grundlag for refusion fra fonden. Da adgangen til refusion forudsætter, at der foreligger en refusionsberettiget lønudgift til en ansat under orlov, er enkeltmandsvirksomheder uden lønansatte i praksis afskåret fra at søge refusion fra Barselsfonden.

- ii. **Kravet om virksomhedsindstilling:** Selvstændige erhvervsdrivende skal desuden opfylde betingelsen i § 48, stk. 1, om at indstille erhvervsvirksomheden i orlovsperioden eller overlade erhvervsudøvelsen til andre. For en enkeltmandsvirksomhed uden ansatte eller medejere kan dette i praksis betyde reel lukning af virksomheden.

Fortsat mulighed for barselsdagpenge for selvstændige

Det er vigtigt at understrege, at ejere af enkeltmandsvirksomheder ikke er efterladt uden barselsrettigheder. Selvstændige kan modtage offentlige barselsdagpenge.

Selvstændige erhvervsdrivende, der efterlever reglerne i § 48, og samtidig opfylder de almindelige betingelser for at modtage barselsdagpenge, har ret til barselsdagpenge finansieret af Landskassen.

Disse barselsdagpenge ydes under de samme principper, at virksomheden indstilles, og at barselsydelsen træder i stedet for arbejdsindtægt. Taksten følger den til enhver tid gældende mindsteløn for en ikke-faglært arbejder og beregnes ud fra arbejdstid de seneste 13 uger, minimum 14 timer ugentligt.

3. Hvad er den grundlæggende begrundelse for, at selvstændige erhvervsdrivende må indstille deres virksomheder at modtage barselsdagpenge?

Enkeltmandsvirksomhed og dens indehaver er juridisk og skattemæssigt den samme person. Indehaveren kan derfor kun udbetale virksomhedens overskud til sig selv, hvilket beskattes som B-indkomst, og der foreligger derfor ikke en lønudgift til en ansat, som kan danne grundlag for refusion fra Barselsfonden. Hvis indehaveren derimod opretter et selskab og ansætter sig selv heri, kan vedkommende udbetale lønindkomst til sig selv, men så er der ikke længere tale om en enkeltmandsvirksomhed.

For at modtage refusion via barselsfonden forudsætter det, at virksomheden er omfattet af ordningen som arbejdsgiver og har refusionsberettigede lønudgifter til ansatte under orlov. En udvidelse af ordningen til enkeltmandsvirksomheder uden ansatte, vil derfor kræveselvstændig stillingtagen til finansiering, bidragsgrundlag, kontrol.

Kompensationsprincippet

Barselsdagpenge er tænkt som kompensation for bortfald af arbejdsindtægt under faktisk fravær fra arbejdet. Det er derfor afgørende, at arbejdet indstilles midlertidigt, således forældrene kan fokusere på barnet. Barselsdagpenge er ikke tiltænkt som et supplement til fortsat erhvervsaktivitet og indkomst.

Princippet er uddybet i svaret på §37-spørgsmål nr. 226-2025. Der fremgår tre sammenhængende hensyn:

1. Administrativt hensyn: For at undgå, at der udbetales barselsdagpenge til modtagere, som stadig driver deres selvstændige virksomhed, blev kravet om virksomhedsindstilling indført. Et klart krav om virksomhedsindstilling, gør det administrativt overskueligt at vurdere retten til barselsdagpenge. Idet enkeltmandsvirksomheder ikke indbetaler til barselsfonden efter gældende regler, giver reglen om virksomhedsindstilling muligheden for at ejere af enkeltmandsvirksomheder kan benytte sig af landskassens barselsdagpenge.

2. Kontrolhensyn:

Såfremt reglen om virksomhedsindstilling ikke eksisterede, ville der være et tilsvarende behov for kontrol af enkeltmandsvirksomheder fra kommunernes side. Dette indebærer løbende indkomstkontrol og individuelle vurderinger af erhvervsaktivitetens omfang. Det vurderes, at denne form for kontrol og tilsyn vil kræve væsentlige ressourcer.

Samme kontrolhensyn vil gøre sig gældende for barselsfonden, hvis enkeltmandsvirksomheder skulle omfattes af Barselsfondens refusionsordning. Det ville være vanskeligt for Barselsfonden at kontrollere, om al aktivitet faktisk ophører i barselsperioden. Kravet om indstilling af virksomhed, mindsker risikoen for, at der udbetales barselsdagpenge sideløbende med fortsat erhvervsindtægt.

3. Afgrænsningshensyn: Ordningen sikrer en klar og ensartet grænse mellem erhvervsaktivitet og barsel på tværs af lønmodtagere og selvstændige. Inatsisartutloven bygger på et grundlæggende princip om, at barsel forudsætter faktisk fravær fra arbejde. Det samme princip afspejles i § 48, stk. 2 om medhjælpende ægtefæller, der ligeledes kun er berettigede, hvis de undlader at hjælpe til i orlovsperioden.

Behov for at undersøge mulighederne for en anden ordning

Naalakkersuisut anerkender, at reglerne kan være vanskelige at opfylde for enkeltmandsvirksomheder. Naalakkersuisut finder det ikke ønskværdigt, at enkeltmandsvirksomheder skal lukkes, for at ejere kan få udbetalt barselsdagpenge. Det bør ligeledes undersøges, om enkeltmandsvirksomheder kan indgå i en fremtidig ordning, herunder eventuelt Barselsfondens ordning, hvis finansiering, kontrol og afgrænsning kan løses forsvarligt.

Naalakkersuisut er via punkt FM2026_169 allerede pålagt at fremlægge mindst tre modeller med henblik på forbedring af barselsdagpenge, uanset forældrenes beskæftigelsesforhold. Mindst én af modellerne skal omfatte en forhøjelse af minimumssatsen for barselsdagpenge. Modellerne skal indeholde en vurdering af de juridiske, økonomiske og administrative konsekvenser. De mindst tre løsningsmodeller skal fremlægges inden udgangen af 2026 med henblik på, at den gældende barselslovgivning kan revideres senest EM2027.

Naalakkersuisut ønsker at undersøge reglerne for enkeltmandsvirksomheder i forbindelse med samme arbejde.

Med venlig hilsen

Maritha Broberg